

(Nu is er nog maar één, ondanks verdubbeling der bevolking en toeneming van de jeugdlinkwentie!) Alleen gedurende enkele oorlogsjaren moest een hulptuchtschool worden ingericht, voornamelijk omdat geldboeten niet betaald konden worden en men liever de subsidiaire vrijheidsstraf ging uitzitten. Gedurende de moeilijke oorlogsjaren is Overwater kinderrechter gebleven. Hij heeft zijn uiterste best gedaan om zijn pupillen aan de invloed van de bezetter te onttrekken. En hij is het geweest, die, toen de Duitsers de voorwaardelijke veroordeling afschaften, het systeem van voorwaardelijke gratie bepleitte, die toen door de minister verleend kon worden en waarmee hetzelfde effect werd bereikt.

Na zijn aftreden als kinderrechter is Overwater nog actief gebleven op het terrein van de kindbescherming. Drie wetten zijn onder zijn leiding tot stand gekomen: de pleegkinderenwet (1951) – uitwerking van een Rotterdamse gemeenteverordening –, de adoptiewet (1956) en de nieuwe kinderstrafwet (1961). Voorts heeft hij na de oorlog een federatie tot stand weten te brengen van alle particuliere kindbeschermingsinstellingen, die naar confessie waren ingedeeld. Van deze federatie was hij geruime tijd voorzitter.

Na de oorlog ontstond een grote opbloei van het inrichtingswezen. Onder invloed van de herwonnen vrijheid werden deuren ontsloten, muren afgebroken – een grotere interactie met de buitenwereld kwam tot stand – en de band met het gezin werd zo goed mogelijk onderhouden. Een grotere differentiatie van behandeling werd mogelijk door een vruchtbare inbreng der gedragswetenschappen. Het maatschappelijk werk kreeg een nieuw aangezicht door de vanuit Amerika geïntroduceerde methode van social casework – een behandelingstechniek, gebaseerd op psychoanalytische beginselen, die via gesprekken een beter sociaal functioneren beoogde, door de cliënt zelfstandiger te maken, niet meer rechtstreeks te helpen, maar te leren zichzelf te helpen. De vrijwilliger in het gezinsvoogdijwerk raakte wat in discredit. Door de opbloei van de welvaart en de steeds beter wordende sociale voorzieningen verdween de typische armoede-verwaarlozing, maar de opvoedingsmoeilijkheden werden meer veroorzaakt door pedagogische verwaarlozing en materiële verwenning, door gestoorde gezinsrelaties. Het helpen in deze gezinnen werd als vakwerk beschouwd, waarbij voor de goedwillende leek geen plaats was.

Het kinderstrafrecht raakte helemaal uit de gratie – straf en